MARKKINAOIKEUS
MARKNADSDOMSTOLEN

Lausunto

4.11.2022 Dnro H 00224/22

Eduskunnan lakivaliokunnalle

Asia

HE 111/2022 vp Hallituksen esitys eduskunnalle kuluttajien yhteisten etujen suojaamiseksi nostettavia edustajakanteita koskevan direktiivin täytäntöönpanoa koskevaksi lainsäädännöksi

Eduskunnan lakivaliokunta on pyytänyt markkinaoikeudelta asiantuntijaa kuultavaksi tiistaina 8.11.2022 kello 10.15 / 10.30 etäkokouksena Teams-yhteyden avulla ja asiantuntijalausuntoa viimeistään maanantaina 7.11.2022 kello 12.00.

Markkinaoikeus on ilmoittanut eduskunnan lakivaliokunnalle asiantuntijakseen markkinaoikeustuomari Sami Myöhäsen.

Markkinaoikeuden lausunto

Markkinaoikeus esittää kunnioittaen lausuntonaan seuraavan.

Hallituksen esitys pohjautuu Edustajakannedirektiivin täytäntöönpanoa koskevaan oikeusministeriön asettaman työryhmän mietintöön (Oikeusministeriön julkaisuja 2022:8), josta markkinaoikeus on antanut siltä pyydetyn 29.3.2022 päivätyn lausunnon oikeusministeriölle.

Vastaavasti kuin oikeusministeriön asettaman työryhmän mietinnössä hallituksen esityksessä on lähdetty siitä, että kieltotoimenpiteitä koskevat edustajakanteet (kieltokanteet) käsiteltäisiin markkinaoikeudessa ja ryhmäkanteet (hyvityskanteet) ensimmäisessä oikeusasteessa Helsingin käräjäoikeudessa. Työryhmän mietintöä koskevissa lausunnoissa, joita on kuvattu hallituksen esityksen sivuilla 57 ja 58, on esitetty myös sellaisia käsityksiä, että kieltokanteiden lisäksi hyvityskanteet tulisi ainakin joiltakin osin

käsitellä markkinaoikeudessa. Kahteen eri prosessiin liittyviä kysymyksiä on käsitelty myös lainsäädännön arviointineuvoston lausunnossa, jota on kuvattu hallituksen esityksen sivuilla 65 ja 66.

Hallituksen esityksen sivulla 58 on todettu liittyen valittuun kaksilinjaiseen sääntelytapaan johtopäätöksenä seuraavaa: ”Lainsäädännön muuttaminen siten, että markkinaoikeus voisi kieltotoimenpidettä koskevan menettelyn yhteydessä ratkaista kuluttajaryhmään kuuluvien kuluttajien hyvitysvaatimukset, muuttaisi oikeusjärjestelmän rakennetta merkittävästi ja tekisi erityistuomioistuimen toimivallasta osittain päällekkäistä käräjäoikeuden toimivallan kanssa. Lausunnot eivät siksi tältä osin aiheuta muutosta ehdotuksiin.”

Markkinaoikeus toteaa ensinnäkin, että edellä mainittu hallituksen esityksessä todettu kannanotto on perusteltu. Toiseksi, mikäli tällaisesta sääntelylinjasta kuitenkin katsottaisiin tarpeelliseksi poiketa, lainvalmistelussa olisi syytä harkita tarkkaan sitä, miten markkinaoikeuden toimivallasta sekä hyvityskanteiden käsittelystä markkinaoikeudessa sinällään ja suhteessa kieltokanteisiin tulisi säätää.

Ottaen huomioon, että markkinaoikeudella on ollut edustus edellä viitatussa oikeusministeriön asettamassa työryhmässä ja että hallituksen esityksessä on sivuilla 48 ja 49 kiinnitetty huomiota tarpeeseen seurata tarkasti kanteista aiheutuvaa työmäärää ja sen mahdollisia vaikutuksia henkilöstötarpeisiin, markkinaoikeudella ei ole asiassa enempää lausuttavaa.

Sami Myöhänen
markkinaoikeustuomari